

МЕКНАМАРА ПРО ШКІД- ЛИВІСТЬ ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ДОПОМОГИ ЗАКОРДОНОВІ

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МакНамара, промовляючи в Палаті Комісії Закордонних Справ, сказав, що Конгрес пошкодив безпеці цієї країни, коли минулого року зменшив суму на військову допомогу закордонно на \$400 000 000. Секретар оборони заявив, що президент Джонсон цього року домагався від Конгресу на військову допомогу закордонно тільки одного бильона доларів, бо Конгрес ясно заявив, що він ніяк не хоче ухвалити більшої суми. МакНамара ствердив, що він зовсім не перебільшує справи, коли каже, що минулорічне зменшення суми на військову допомогу аж на \$400 000 000 при кітці року, але з важливістю від початку фінансового року, спричинило нечуваній хаос в ділянці допомоги закордонно. В цій справі зізнавав також голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Максвелл Д. Тейлор, який ще гостріше представив потребу більшої суми на військову допомогу закордонно. Демократичні і республіканські члени Комісії були здивовані, почувши слова секретаря оборони, і домагалися вира-

ясненя, на які цілі треба збільшити фонди на військову допомогу закордонно. Роберт МакНамара зробив це на закритому засіданні Комісії. В цій самій Комісії зізнавав теж державний секретар Дін Раск, який ствердив, що призначена урядом сума \$3.4 бильона на допомогу закордонно є поміркованою і зовсім нерискованою", і тому Конгрес повинен її ухвалити. Раск казав, що на економічній допомозі закордонно призначено \$2.4 бильона. а на військову допомогу \$1 бильон, і тому немає що зменшувати ті суми, бо вони вповні реалістичні. Раск сказав: „Закордонна політика цієї країни та її безпека будуть zagrożені, коли б не було допомоги закордонно. Не можна сподіватися, щоб ця допомога розв'язала всі наші проблеми, але коли б не було нашої допомоги закордонно, то комунізм мав би вже більше поширення, і в світі панували б неугоди, убогість та ще більша ігноранція, як тепер". Прихильники й противники допомоги закордонно ставили Раскові запити, на які він відповідав, підкріплюючи урядову програму в цій справі.

Президент просить допомоги в Південних Баптистів в боротьбі за громадянські права

Вашингтон. — Президент Джансон, промовляючи до 150-ох баптистських провідників із південних стеїтів, закликав їх до того, щоб своїм моральним впливом причинилися до ухвалення в Конгресі закону про охорону громадянських прав, та щоб після ухвалення цього закону баптистські духовники діяли в дусі дійсного співжиття між американцями в південних стеїтах. Баптистські релігійні провідники відбувають свою конвенцію у Вашингтоні і 150 учасників окремого семінара, що займається проблемою християнського провідництва, відвідали Білий Дім, де Президент прийняв їх на авдієнці. Президент сказав, що деюмінація Південних Баптистів має найбільший вплив в південних стеїтах, і тому вона повинна впливати на своїх вірних в дусі християнської любови та громадського замирення. Президент ствердив, що стеїтот і місє провідники є вірними церкв Південних Баптистів, і духовенство цих конгрегацій повинно вплинути так на своїх членів, щоб Сенат міг без труднощів ухвалити закон про охорону громадянських прав. Духовні можуть впливати на своїх вірних за допомогою проповідей, писаних лекцій та своїм прикладом — ствердив Президент. Президент вказував на те, що боротьба проти расових упреджень є найважливішою проблемою теперішньої хвилни. На жаль, є такі „проповідуники і вчителі“, які голюють ненависть, і проти них мали б виступити релігійні провідники.

Конгрес обмірковує вплив зменшення оборонного бюджету на економіку ЗДА

Вашингтон. — Передбачення зменшеного оборонного бюджету турбує тих членів Конгресу, які думають про те, щоб поважне зменшення витрат на оборону цієї країни не спричинило економічної знижки та більшого числа безробітних. Тепер витрати на оборону виносять аж \$51,2 білльона, а весь державний бюджет становить 97,9 білльона. Більше як 10% цілої країнової продукції йде на оборону, і коли б оборонний бюджет нагло зменшився, то це була б поважна економічна криза. Біл справи обговорювали на прийнятті кількох конгресменів із обидвох партій, які вислуджували професора економіста Колумбійського університету Сеймора Е. Мелмана, що рекомендує значно поманшити видатки на оборону. Присутні конгресмени цікавилися більше тим, що робити, щоб зменшення оборонного бюджету не мало некорисного впливу на економіку, та як достосувати продукцію тих часів, коли витрати на оборону будуть значно зменшити. Конгресмени обмірковували ті проблеми, які виникли внаслідок того, що Департамент Оборони вже закрив деякі військові інсталяції та зменшив оборонні замовлення. Група заінтересованих конгресменів хоче просити Президента, щоб обговорив з ними цю проблему.

В А М Е Р И Ц І

- Пам'яті Ліндсон В. Джансон підділала Центр Космічних Летів в Гантсвіллі, Алабама, де була присутня під час випробування ракети „Сатурн“, яка мав вести трьох членів залози до Місяця десь перед 1970-им роком. Після того вона була на чайному прийнятті, де були присутні 87 членів 2ї роти, а між ними найстаріша особа мала 87 років, а наймолодша — 8 років. Джансон нарешті в 1981 вийшла з Алабами. Вона з любов'ю згадує своє життя в тому степі.
- 25-го березня появились сріблі підлодзювці монети за портретом покійного президента Джона Ф. Кеннеді. Перший наклад цих монет внісості 28 мільйонів доларів. Але з стількох очокчих набути ці монети, що бачилися в їх кошельках, скільки, тільки по 4 монети для однієї особи. Люди хотіли набути звої по 100 дол. або мішочки, вартості 1 000 дол.
- На Світову Виставку в Нью-Йорку, яку відкривали 22-го квітня, цього року, малоти, принесли славний образ єпанського маляра Ель Греко під заголовком „Похорон князя Орґаза“, який буде конкурентією славній італійській „Пієті“, яку Папа Павла VI погодився прислати на цю Виставку. „Пієта“ буде у Ватиканському павільйоні, а „Похорон князя Орґаза“ в єспанському. Ель Греко намалював образ таким способом, що в довший частині є похорон князя на землі, а в горішній намальовано, як його вітати у небі.
- Військова комісія повідомила, що сінтоний чемпіон можливості лати Брітос Клей не буде прийнятий до військової служби, бо він не виконав задовільно деяких тестів, яких намагастись під покладуванням рекрутів. Очевидно, що ці тести головним чином із математики. Він має 22 роки.

У третю річницю смерті сл. п. Дмитра
Галичина

У четвер, 26-го березня 1964-го року, сповнилося три роки від часу, як Американською Україною до глибини душі потрясла сумна вістка про передчасну, трагічну смерть довголітнього її лідера, головного передсідника Українського Народного Союзу та президента Українського Конгресового Комітету, активного борця за волю України в рядах Української Армії під час Визвольних Змагань, сл. п. Дмитра Галичина. З нагоди цих сумних роковин та старанням дружини і братів Покійного, в суботу 28-го березня ц. р. о год. 8-ій ввечері (після Вечірні) буде відправлена в церкві св. Юра в Нью-Йорку Панахида, а наступного дня, в неділю, 29-го березня, о год. 4-ій по полудні в цій же церкві буде відправлено Служба Божа за спокій душі Покійного.



с. п. Дмитро Галичнин

УККА пригадує дату 31-го березня

Ню Йорк. — З канцелярії Українського Конгресового Комітету Америки пригадує, що термін влати Національного Датку до Українського Народного Фонду УККОМітету за 1963-ий рік кімчається у авторок, 31-го березня і до того часу обов'язково повинні виконати свою національну повинність усі ті громадяни, що ще досі не переслали свого Національного Датку. Пожертви наших громадян, як відомо, є єдиною базою праці цієї нашої центральної політично-громадської репрезентації і без виконання обов'язку кожного з громадян, себто пожертви Національного Датку до Українського Народного Фонду УККОМітету не міг би виконувати й своїх великих обов'язків — поширення правди про Україну та допомоги українському народові в його змаганні до волі й незалежності. УККОМітет впевнений, що впродовж цих кількох годинних днів ділового 1963-го року кожний з наших громадян виконає свою повинність — якщо він ще досі цього не вчинив — та зложить свій Національний Даток для Народного Фонду УККА на руки місцевого збірника чи місцевого Відділу УККА, або пошле безпосередньо до канцелярії УККА в Ню Йорк.

**Британія вшанує пам'ять Джана Ф. Кеннеді
пам'ятником, парком і стипендіями**

Лондон. — Один акр з посеред стоакопної історичної левади в Раннімед, де король Іван проголосив в 1215 році свою славетну «Велику хартію свободи», буде переданий на власність американської держави і там буде парк та посередині нього стане пам'ятник Джона Ф. Кеннеді — заявив британський прем'єр Алек Даллас-Пом в минулу середу в палаті громад. Справа має перейти ще через різні комісії і комітети, які вивчають деталі того плану та вирішати, чи той акр ґрунту матиме такі самі естетичні якості, як і американська амбасада в Лондоні. Левада Раннімед лежить на лівому березі Темзи за 20 миль на південний захід від Лондону. Для вшанування пам'яті трагічного померлого американського Президента будуть встановлені теж статуї півніді для британських студентів, що виїздили б на студії до Гарвардського університету, Редкліфського коледжу або Мессечузетського Інституту Технологій в ЗДА.

Палата схвалила \$5.19 білйона на космічні дослідн

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 25-го березня била президентів 283-ох до 73-ох голівців ухвалила бюджет Кривої Аеронавтичної і Космічної Адміністрації в сумі доларів 5 193 810 500. Ця сума з тієї на 2% менша від тієї, що домагається уряд Дебати не тривали довго і ними не цікавилися конгресмени, які були пригатовані на те, що запропоновані видатки треба схвалити, щоб Адміністрація могла продовжувати свою довготермінову програму. В дискусії порушували тільки менші важні проблеми. Сам Президент запропонував на космічні досліді цього року тільки \$5.3 бильона, хоч Космічна Адміністрація домагається 5.8 бильона. Запросктований урядом сума конечна, щоб перел 1970-им роком міг відбутися лет людини до Місяця.

Конгрес ухвалює фонди на атомовий реактор, що кружлятиме довкола Землі

Вашингтон. — Спільна Конгрессова Комісія в справах атомової енергії ухвалила фонди на те, щоб могло відбутися перше кружання атомового реактора докола Землі. Це пробне кружання атомового реактора мало відбутися в 1965-му році, і тоді відбулася б проба, як цей реактор може виворітувати електричну енергію в космічних просторах. Уряд спочатку був проти того, щоб відбувся такий пробний лет реактора, але під натиском Спільної Конгресової Атомової Комісії погодився на те, щоб цей малий атомовий реактор, що називається „Снеп 10-A” міг відбутися. Ця програма вже коштує урядом коло \$100 000 000 і уряд планував припинити її, але тепер погодився на неї, і Спільна Конгресова Атомова Комісія запропонувала на здійснення пробного лету суму — 14 мільйонів.

Ніксон буде кандидувати, якщо його попросять

Бейрут, Ливан. — Колишній віце-президент ЗДА Річард М. Ніксон заявив, що він прийняв би республіканську номінацію на президента, коли б її йому запропонували на Конвенції. Але він знов повторив свою давнішу заяву, що не старастяся про кандидатуру, і повідомив при цьому, що в травні цього року він буде на службовій поїздці по країнах Латинської Америки, а в червні буде в Європі. Тепер він відбуває подорож по державах Азії, і вже „де свідчить про те, — казав колишній віце-президент, — що я не с активним кандидатом”. Ніксон сказав, що не хоче критикувати закордонні політики уряду президента Джексона під час поїздки за коромом, але, на його думку, закордонна політика грає тиме головну роль під час виборчої кампанії. Він має багато чого сказати в свій справ після повороту до ЗДА. З Ливану Ніксон відлетів до Караї в Пакистані, де має бути два дні.

Питомці українських семінарій в Римі відзначили роковини Шевченка

Р и м (УПБ) — В четвер, 12 черезня, „Український Рим“ імползантню святочню академією шанувану ювілей 150-ліччя народження великого мина України, нашого національного поета, Тараса Г. Шевченка, Українські Паспськ-Семінарії, Велика і Мала, підійними силами виконали агату програму на високо-мистецькому рівні. У склад програми входили: три короткі однокотрі сценки — діалог про молоді роки Шевченка „Малий малай“, „Маларський ученй“, „Золоті у тебе дачинки“, „п'ять гарно виконаних деклямацій („Посла-де“, „Розрита могила“, „Гай-маки“, „Смерть Шевченка“), вана Драча і „Кавказ“), кілька хороших пісень проспіваних хорами Великої та Малої Семінарії, деякі в супроводі оркестри малих семінаристів, реферат о. Гіора Мончака. Театральна зала Української Малої Семінарії з артистично прибраною сценою, в глибині якої на високому п'єдесталі повному мастаті стояло по-руддя Шевченка, була наповнена учерть гістима, ВПрео-вначенійшій А р х и список Фр Іван Вучко, в окруженні тих настоятелів обох Семінарій, в товаристві отців шам-еліяня і о. д-ра М. Маруси-ка і о. д-ра І. Хоми, представ-ництва отців Василіяня, очоле-ного о. д-ром М. Ваврикю, представництва Сестер Василі-інок і Сестер Службениць-і, і дількох світських уста-вов, — милувалися виступами семінаристів. Той вплив ча-рівний, яким Шевченко при-в'язав до себе навики кожного свідомого українця, відчував-ся і тут впродовж цілої ака-демії. Доповідь о. Гіора Мон-чака про Шевченка як поета, вчюдию і вірчючого, перелле-вала прекрасними цитатами з творів Кобзаря, створила ат-мосферу подиву і пошани до

У Тант завершує формування міжнародного війська для Кіпру

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Танг вернувся в минулу середу з Женеви, де він відправив на велику міжнародну конференцію в справах торгівлі, щоб закінчити формування міжнародного військового, призначеного для Кіпру. Це військо матиме більші повноваження, як іх мали команди британських частин, які до цього часу старалися по можливості доводити до перемир'я між воюючими кіпрськими греками і турками та зберігати спокій на окупованих островах. Бритійські війська ніколи активно не страждали в грецько-турецькій війні на Кіпрі, щоб не стягнути на себе докору, що вони займають чинно одну сторону та щоб не наразувати себе сапих на людські втрати. Індійський генерал Прем Синг Гіні, який перебував вже від трьох тижнів на Кіпрі і с командантом міжнародного військового ОН, дстав від генерального секретаря ОН уповноваження — звинити також зброю, якщо це буде потрібно для справля встановлення ладу на Кіпрі. Він має покищо під своїм командуванням 3.500 британських вояків і 1.100 канадійських, Шведських, фінських та ірландських контингентів військ, прибутих на Кіпр впродовж найближчих 10-ох днів. В найближчих днях приде тудя також фінський дипломат Сінкарі Туоміо, який призначений на політичного посередника, який має знайти формулу для тривкого замирення між кіпрськими греками і турками. Британія, Греція, Туреччина і Кіпр погодилися на його кандидатуру.

Гриць Слободян одержав найвище католицьке скавтове відзначення

Согертіс, Н.І. — Кожного року кожна дієцезія й архидієцезія Католицької Церкви в Америці відзначає медалею св. Юрія найвидатніших скавотів-дітяч за їхні заслуги для духового розвитку молоді в рамках Хлоп'ячого Скавту Америки. Цьогорічну цю нагороду нагороду в ньюйоркській архидієцезії одержав Гриць Слободян, молодший син гошовного касира УНСоюзу Романа і пані Анни Слободянів ка молодший брат Данила Слободяна, управителя „Союівки“. Від восьми років Гриць Слободян займає відповідальний пост у фабріці відомих електронічних машин IBM (АйБіЕм) в Кінгстоні, Н.І. Три роки тому він за свою працю в системі американського Скавту одержав медалю бронзового пелікана.

Гриць Слободян одружений з Анною Рибак, сестрою відомого нашого дітяка полковника Рибакка. Він, Гриць Слободян, як і його старший брат Данило, почали свою живу



Гриць Слободян
в скавтовому однострою та з одержаними високими відзначеннями.

активність у Хлоп'ячому Скавті Америки ще заки тут була створена та розвивалася подібно своїм виховними методами й цілями Організації Української Молоді „Пласт“



Гриць Слободян
в скавтовому однострою та з
одержаними високими
підзначеннями.

ДЕ ГОЛЬ ПРИЙНЯВ ПОСЕРЕДНИЦТВО У СПРАВІ КАМБОДЖІ

Париж." — Французький президент Шарль де Голь запевнив голову Камбоджій князя Нородона Шінганука, що він стоїть в контактї з американським і британським урядами та стараться знайти формулу, яка гарантувала б Камбоджі державну недоторканість і нейтральність. Американські чинники potwierдили цю заяву де Голя. Лист французького президента до Шінганука був наслідком просьби цього останнього, зробленої на адресу де Голя, щоб той вжив своїх добрих послуг для справи скликання 14-членної міжнародної конференції, яка гарантувала б Камбоджі недоторканість її державних кордонів і нейтральність. Нородон Шінганук, відомий з свого непомірного темпераменту і змішаних настроїв, поставив кілька днів тому насправжній ультимат Британії, що коли вона, як співспонзор — разом з Советським Союзом — Женевської конференції з 1954 року, не скличе до найближчого понеділка нової такої конференції, то він, Шінганук, звернеться до Пейлінґа і Ганой (столиці комуністичного Північного В'єтнаму), щоб вони взяли Камбоджу під свою „опіку". Вже тепер у Пейлінґа перебував військова делегація від Камбоджі, де вона стараться дістати від китайських комуністів зброю. Советський Союз погодився скликати таку нову конференцію, але ЗДА і Британія отримуються, бо лякаються, що Комуністичний Китай і Північний В'єтнам, які були учасниками згаданої конференції про Індокитай з 1954 року, тепер вико-

ристають таку нову конференцію для атак проти Америки і Південного В'єтнаму. Шінганук бачить загрозу, що він заінтересований виключно у власній справі та є проти поширювання такої нової конференції на справу інших південно-азійських країн. Водночас він зробив таку „концепцію", що погодиться на двосторонні переговори з Південним В'єтнамом про усталення між тисю країною і Камбоджею державних кордонів і обміркування всіх спірних справ, якщо тільки буде визначений термін згаданої великої міжнародної конференції. Хоч у минулому тижні, за згодою Шінганука, прибула до столиці Камбоджі Пномпеню делегація від Південного В'єтнаму, проте Шінганук не допустив до відкриття переговорів з нею ніби-то з уваги на непригоду атмосферу, що настала після атаки південно-в'єтнамського літаків на одне прикордонне камбоджівське село. Він не прийняв до відомої перепросин збоку Південного В'єтнаму і Америки, як також відкликав свою власну попередню пропозицію, щоб скликати тільки конференцію чотирьох держав — Камбоджі, ЗДА, Південного В'єтнаму і Сіаму, для гарантування Камбоджі державної недоторканості і нейтральності. Західні обсерватори в Камбоджі погоджуються, що Шінганук дійсно готов пристати до комуністичного блоку, якщо західні держави не дадуть йому бажаної ним гарантії. З чому має полягати формула про яку у своєму листі згадав де Голь, французькі чинники не подали.

Наближується розгра між Москвою і Пейпінгом — кажуть інші комуністи

Москва. — У квітні цього року відбудеться нове велике збирання комуністичних лідерів з різних країн світу, які поспішать до Москви з чобитком у зв'язку з 70-літтям Никіти Хрущева. Тоді-то мають вирішити, чи скликати офіційну світову конференцію комуністичного руху, яка розсудила б «ідеологічний» спір між Москвою і Пейпінгом, чи ще стриматися з такою конференцією і тільки мобілізувати по своєму боці різнонаціональних комуністів проти Пейпінгу. Хоч в останніх місяцях китайським комуністичним лідерам вдалося перетягти на свою сторону різні комуністичні партії — Індонезії, Північній Кореї, Північному

Польща обмежила свободу рухів американських дипломатів

Варшава. — Польський уряд повідомив американську амбасаду, що він обмежує свободу рухів членів амбасад у відношенні до подібної заборони, застосованої в минулому році до дипломатичного корпусу всіх комуністичних країн в Америці, включно з Польщею. Американський Уряд, стосуючись до напругливого віситуації військових чинників, заборонила в'їзд комуністичних "дипломатів" на терен 355-их різних повітів, що становлять 11% американської території. Сталося це після того, як раз-ураз стверджувало, що комуністичні "дипломати" використовують свободу своїх рухів на терені

У С В І Т І

● У Об'єднаній Арабській Республіці проголошено проєкт конституції, за якою президента мають вибирати плевбесити. Теперішній диктатор цієї країни, який був «обраний» на президент в 1956 році, має знову «кандидувати» в березні наступного року — на дальших 6 років. Очевидно — ніякий другий кандидат не буде допущений і диктаторська система по суті залишиться та сама.

● У Греції 78-літній прем'єр Хрудофан, прибуває в цьому тижні до Франції на 10-денні відпочинку. Офіційно цілком є підписання французько-соєвської угоди про «культурну співпрацю» і задоволення відвідати різні французькі міста.

● Греція і Болгарія почнуть 20-го квітня конференцію про злізкуваннявання всіх їхніх затримок і числення розбіжностей. Цю конференцію відкладали вже тричі з різних причин.

СВОБОДА SVOBODA

UKRAINSKYI SHODENNIK UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1102 of Act of October 3, 1917 - authorized July 31, 1918.

Передплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Джерсі Сіті і закордоном: — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для членів У. Н. Союзу, членів і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеків і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право вилучати і скорочувати надіслані матеріали. Незаповнені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 348, JERSEY CITY, N. J. 07303

Терористичне рабство

Переїняте у Москві від татар низькопоклонство і хулюство у відношенні до всіх властивих ніколи так не процвітало, як тепер під комуністичним терором у СРСР. Було розвивалося воно в добу Сталіна, виявлялося у ганебній глорифікації нелюдських злочинів цього тирана, широко проявлялося це хулюство тепер особливо в ставленні до українців на Україні та в інших повоєнних країнах комуністичних сатрапів і їхніх клік до Москви, як «батьківщини радянських народів», до «братнього російського народу», до Хрущова, як «учителя і вождя». Висмівали й ганьбили Шевченка малоросійські гучкопоси і колуді, дядьки отечества чужого, не перевелися ще й досі.

Під знаком цього вимушеного низькопоклонства Москві проведено і вішнування 150-річчя з дня народження Шевченка на Україні і в усьому СРСР. Друковані українською мовою і видані на українській землі часописи подавали на першому місці повідомлення про шевченківські урочистості в Москві і Ленінграді, а вже тільки згодом з'являлися повідомлення про святкування в Києві, Харкові, Полтаві. Виголошені у Москві і в Києві святкові промови «представників» нібито незалежної Української ССР, Ол. Корнійчука чи П. Шелеста, Шевченковому ювілею майже не стосувалися: у них тільки головним чином мова про Москву, російський народ, компартію — про їх заслуги для... України. Часто й багато читавши Шевченка, а Хрущова, а в його славу, а не на славу Шевченкову закінчувалися всі промови і виступи. Вершка вимушеного низькопоклонства досягнуто в безпрецедентному присудженні Хрущову премії Імени Шевченка і в наданні ювілейної Шевченківської медалі цьому катові України. Свою страшною мовою говорить зокрема, якийсь Нікіт Хрущов з цього приводу лист дівчак культури. Української ССР, між ними таких, як Рильський, Малишко, Равуцький, Майборода, Ужвий, Бажака, Касія, Донець та інші, які, виступаючи Хрущову «почуття найглибшої... поваги і любові», дякують йому за проведене ним на пості першого секретаря ЦК КПУ «вельми цінну роботу», у висліді якої, як відомо, знищено сотні й тисячі дівчак української літератури, мистецтва і науки. Підписані під листом колішні друзі тих знищених змушені віддавати Хрущову «земний поклін» за «опіку над українською культурою, за «гарну участь» Хрущова у створенні і спорудженні пам'ятників Шевченкові, за його... «визначну увагу до творчості і пам'яті Т. Г. Шевченка».

Хулюство і низькопоклонство у відношенні до Москви і її кремлівських окупантів це — треба думати — вимушена окупантським терором данина. Це — стиль і характер терористичної системи створеної рабовласницькою Москвою. Про це може свідчити й виступ ідеолога кремлівського намісництва на Україні ославленого А. Скаби, секретаря ЦК КПУ в «ідеологічних справах». У своїй статті, надрукованій п. н. «Інтернаціоналізм — наше знамя» в числі 27 вересня ц. р. Скаба перевершив навіть самого Хрущова й Ільїчова у своїй відданості не так ідеям Леніна, як московській сутриманні над повновладними народами. Відміняючи на всілякі лади вжиті ним 23 рази слово інтернаціоналізм і інтернаціоналіст, Скаба догворився не тільки до «далшого зближення націй», але навіть до «досягнення їх повної єдності», значить повного «злиття націй». Усі висновки свого виступу спрямував Скаба не на розквіт й могутність України, а на розквіт й могутність Москви.

Американські коментатори все ж перестерігають проти повного знецінювання тієї подорожі де Голя. При цьому вони звертають увагу на два моменти: 1) що латинські американці «не живуть самим хлібом», і особливо захоплюються вони видатними індивідуальностями, — що після смерті Дж. Кеннеді «постала пуста», яку у уяві латинських американців саме й вивисює висока постаць де Голя, і 2) що краще, щоб ген де Голь зосереджував на собі увагу мексиканців, бразильців і т. д., аніж має й приманювати до себе Фідель Кастро. Ці аргументи логічні. Але — наскільки залучення де Голя до латинських американців матимуть тривкий наслідок і наскільки успіх цієї його подорожі був дійсний а не сповидний, про це може сказати тільки майбутнє.

Лука Лупів

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(15)

По-козацьки вишлюючись його на волю, гідного його батька, «отамана куріного, сироти Степана молодого, козака лейтового».

Про форму цієї прекрасної поеми Д. Ніколичин висловився з найбільшим захватом: «Ця поема написана коломийковим ритмом, а подекуди коломийковим віршем. Пісня до танцю зложена в формі шумки. Крім того дав нам поет зразкову думу, написану народним ладом і складом, лишній доказ на те, як він по-мистецьки орудує всіма формами й засобами народної поезії, витискаючи на них різноманітне знамено своєї могутньої індивідуальності» (ст. 78).

«ІРЖАВЕЦЬ»

І Бог зглянувся на ті сльози, пречисті сльози! Побив Петра, побив кота на наглії дорозі. Вернувся запорожці, принесли з собою В Гетьманщину той чудовий образ Пресвятої. Поставили в Іржавці в мурованій храмі. Отаманів і Іржавці та з козаками.

Оцей кінець поеми «Іржавець» свідчить про те, що Шевченкові твори з історичними сюжетами найкращіше пов'язані з тим часом, коли поет їх писав. Мати Божа й досі плаче за козаками, за запорожцями, яких Січ зруйнувала Москва. Цей уривок поеми свідчить і про те, що Шевченко не «осуджував рішуче зраду Мазепи», як пише Л. Коваленко (ст. 40), що Шевченко вірив в опіку Божого Провидіння над запорожцями, бо Бог вислухав їхні молитви і «побив Петра,

побив ката на наглії дорозі» для того, щоб запорожці, які втекли від прислужників Петра І після нещасливого бою під Полтавою в 1709 році, могли вернутися в Україну із чудовим образом Пречистої, що його вони «взяли з собою з матері Січі».

Не міг Шевченко виступати проти Мазепи, коли ось так пише він про ката-Петра:

Розказали кобзарі нам про волю і чари.
Про тіжес ліхоті. Про літні чари.
Що ляхи нам завдячили — про все розказали.
Що ж ділово по Шевченку? То й вони злилися.
Опівили з перелуку сліп небарани.
Отак й поводи, Петрові собачі
Рвали, гризли...

Шевченко виразно висловив тут свої симпатії до визвольної боротьби гетьмана Івана Мазепи, і тільки прислужники совєтсько-московського режиму в Україні можуть це заперечувати. Один з таких прислужників С. П. Кирилюк, в «Історії української літератури» (І, ст. 235), пише, що Шевченко «підтримував Петра І проти іноземних загарбників і зрадника Мазепи».

Оце Шевченкове становище цікавіше ще й тим, що всі ті джерела, якими користувався поет при писанні «Іржавця», неприхильно оцінюють діяльність Мазепи. Автор «Історії Русів» твердить, що Мазепа діяв із особистих причин, коли виступив проти Петра І і що він діяв зле. Неприхильно оцінював Мазепу і історик Бантин-Камєнський. Неприхильно ставилися до Мазепи і незнані автори народних пісень, героям яких є улюбленець народних мас — Мазепа противник Семена Палія.

Шевченко роз'явив справу Полтави самостійно, неупереджено, як поет Пушкіну, який нахилився на українського гетьмана. Шевченко висловив свою глибоку віру в те, що Мазепа був бий виграв бій під Полтавою, якби всі «одностайне стали».

Поему «Іржавець» написав Шевченко в першому році заслання, в Орській кріпості 1847 року, і в ній став він без-

Богдан Галайчук

ВИРІШНІ ВИБОРИ

Буенос Айрес. — Упровадження виборів у трьох латиноамериканських країнах: 8-го вересня — у Сан-Сальвадорі, 15-го — у Колумбії і в Чиле.

Сан-Сальвадор найменша, але найгустіше заселена і одна з найбільш злиднених держав континенту, бо промислів там немає, а робітників забавгато. Інтелігент, зокрема правник, може знайти заробіток хіба на державній службі. Отже, програ урядової партії несе за собою зміну не лише на верхах, але й у цілій адміністрації, і тому від виборів залежить, хто зможе протримати чергову каденцію заробити на прожиток, а хто буде безробітний.

Ширше зацікавлення викликали вибори в Колумбії, дармащо у тій країні не є воно єдиною формою політичної боротьби між двома найбільшими традиційними партіями, консервативними і ліберальними. Населення консервативних сіл нападає на сусідні ліберальні села і вбиває їх, ліберали відплачують тим самим. До речі, та боротьба не викликала була свого часу реакцію в ЗДА: серед членів ліберальної партії є чимало протестантів, і тому деякі американські журналісти неправильно інтерпретували коломийську політику різниці, як релігійну. Її розміри були величезні: недавно заарештовано одного «політичного діяча», сестри якого об'єднані життям п'ятьох сотень противників. Щоб покірити з кровопролиттям, обидві традиційні партії створили виборчий блок: приступають до виборів із спільним списком, а опісля розділюють парламентарні мандати й адміністративні пости згідно із попереднім устаткуванням.

Політичний терор радикально не викоринено, але зведено його до спорадичних випадків. Проте існує небезпека, що різні розгортання знову, якщо консервативні — ліберальний блок розбіється.

Цим разом усе скінчилося швидко: урядова коаліція зберегла значну більшість, хоч і втратила частину мандатів на користь правничої лінії. Цікаво, що коломийську правничу творять прихильники Рохаса Пінільї, диктатора, усуненого революцією 1957-го року. Скінено з президентського крісла Перона і Одріо, але в Аргентині лишилася велика пероніська партія, а в Перу одріїська; це діло можна сказати й про Колумбію. Причина в тому, що латиноамериканські демократичні партії не перейшли свого «лю діу»: не можуть дати нічого, крім 5-прикметного виборчого права, коли нарід домагається хліба, шпиталів та шкіл.

У Сан-Сальвадорі та в Колумбії відновлено повний склад Конгресу, тоді як чилійські вибори були доповнювальними: йшлося про вибір одного лише посла з виборчої округи Курико. Не знажуча на це, вислід чилійських виборів був більш сенсаційний, бо він дав прогнозу для загальних виборів, президентських та парламентарних, що відбудуться 4-го вересня — подібно як вибори у стейті Нью-

Гемпшир дають основу для здогадки про вислід американських виборів.

Такий прогностичний характер мали минулорічні комуністичні вибори, які відбулися в цілому Чиле. Теперішня проурядова коаліція (консерватисти, ліберали та радикали) зазнала поважної поразки, так, що на першому плані задурилися дві сили: крайня лінія, тобто коаліція комуністів, комунофілських соціалістів та кількох дрібних партій, і з. в. Фронт Народної Акції (у скороченні: ФРАП), помірковано-ліва християнська демократія. Але округа Курико зберегувалася до твердинь правої коаліції, де вона здобула в минулорічних комунальних виборах майже 50% голосів. Та 15-го вересня права коаліція зазнала і там повної поразки — на першому місці вийшов комуністичний ФРАП.

Не лише вислід виборів у Курико перейшов сподівання, але й його імпульс: права коаліція вийшла з тих виборів деморалізованою, і морально розбитою. Зрезигнував її кандидат на президента, сенатор Юліан Дурана, зрезигнували також лідери партій консервативної (Франсиско Бульєс) і радикальної (Равль Реттіг).

Що далі? Існують три можливості: 1) найменше правдоподібно: коаліція не прийме резигнації Дурана; 2) коаліція стане до виборів, заступивши Дурану іншим кандидатом на президента; 3) коаліція віддасть голоси за кандидата християнської демократії, Едварда Фрея. А коли й не ринуться на це останній розваж, треба сподіватися, що значна частина консервативних, ліберальних та радикальних голосуватиме за Фрея, вважаючи, що ставка на власного кандидата безнадійна і що чилійські виборці стоїть перед твердою альтернативою: або християнський демократ Фрей, або комунофіл Альєнде.

До 15-го вересня вважалося, що шанси трьох президентських кандидатів приблизно рівні — тим самим існувала небезпека, що невелика більшість переможе Альєнде, і Чиле стане першою державою на Західній півкулі (і другою у світі, після Кераї), що належить до індійської федерації, де комунизм приймає до владі легально. Тепер ця небезпека розвіюється — Альєнде, відповідаючи на запити журналістів, не вмів приховати тривоги оптимістичними фразами.

Я познайомився з Фреєм у березні 1962-го року, представлений проф. Таненбаумом у Колумбійському Університеті, і мав нагоду поговорити з ним вдруге у липні того самого року на конгресі «Пакс Романа» у Монтевідео. Сильні води уліпило за ті два роки! У березні 1962-го року один американський дипломат, колишній посол у Чиле, запитав, чи християнська демократія виступить у виборах 1964-го року самостійно, чи створить спільний блок з лівою. Фрей прикинувся, бачимо не дочув питання, а його партійний товариш Томіч, заперечив поголосу про виборчий блок — але в такій запутаній, двозначній формі, що я зовсім не був переконаний.

Інтернаціональний Документальний Центр (ІДЦ) репродукував також науково-літературний журнал за редакцією Симона Петлюри — «Українська Життя», Москва, 1912-1917, \$78.40, та науково-літературний журнал Юній Сборник», Одеса, рік 1895.

Крім того репродуковано деякі збірники, літописи та історично-філологічні товариства при університетах України, що виходили в дореволюційному періоді, як «Ізвестия Історико-Філологічного Інституту» в Києві, «Вісник» в Одесі, «Сборник Історико-Філологічного Товариства при Інституті кн. Безбородько», Ніжен, 1896-1916, т. 1 — 9, «Сборник

Іздалася запорожці чули.
Як двоїли у Глухові, з гарматами ринули.
Як плакала за дітками старенька мати.
Як діточки на Орелі ліній копали
І як у тієї Фінляндії в снігу пропадали.
Чули, чули запорожці з далекого Криму,
Що козак Гетьманщина, невинно гине.

Ось слова, якими Шевченко оскаржує в нищенні українського народу Петра І, що вислав козаків на працю в північні сніги, подібно, як недавно робив Сталін. Але Кирилюк цього «не знає», він згадує при цій нагоді прилучення полковника І. І. Галагана, якого Шевченко називав «поганим». Кирилюк підкреслює, що «Галаган разом із своїм полком виступив проти шведських інтервентів і зрадника Мазепи по боці Петра І» (ст. 315).

Ось так пояснює Кирилюк Шевченкові твори. Він же одночасно пише, що українські національні шевченківці «спотворюють» українського поета (пор. щоденник «Свобода», ч. 43, з 5-го вересня 1964). Кирилюк згадує ще цього «полковника поганого» на 585 ст., але не робить жадних висновків із того прикметника-епітета, яким визначив його Шевченко.

Пригадаймо, як це воно справді є в Шевченка. Український поет висловлює глибокий жал, що в українському народі не було єдності, що довело до повновладдя України Московою.

Народила мати,
Як пшеницю пожити, Полтаву достати.
Ой пожила б, якби були одностайне стали
Та з флотом полковником гетьмана єднали.
Не стримали б епископ і стріп у Петра у снаги,
Не втікали б із Хортиці слави небожата.

Петро Гой

УКРАЇНІКА В АМЕРИКАНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ

(3)

Цікаво відзначити, що того ж 1816-го року почав виходити у Харкові і перший гумористичний місячник «Харківський Демокрит». Появилось його тільки 6 чисел під редакцією В. Масловича. Журнал, як сказано було в його редакційній статті, містив «твори тільки місцевих авторів». Навколо нього гуртувалися такі визначні особи того часу, як Р. Гонорський, Ф. Зеленьський, Г. Квітка, Основ'яненко, Райдаровський, Срезневський і ін.

У 1831-му році виходив у Харкові «Український Альманах», в двох мовах, при співучасті Гребінки, Морачевського та ін.

У 1833-му році виходить «Утренняя Звезда», уже з обов'язковою першою частиною в російській мові, при співучасті Гребінки, Основ'яненка, Котляревського, Іоаннеца, Соснова, Срезневського.

У 1843 - 1844 І. Бецький видає «Молодик», український літературний збірник. Характер збірника такий самий, як і попередніх харківських серійних видань. Видаєць І. Бецький писав, що цей журнал призначений передусім для друкування «статей, що відносяться до історії і статистики України, матеріалів, пам'яток старовини, біографій визначних людей, краєвирів у українській мові». Це патріотичне періодичне видання згуртувало навколо себе тодішню національну еліту, як Т. Шевченко, Г. Квітка, Основ'яненко, С. Гребінка, М. Костомаров та ін. На появу журналу відгукнувся і тодішній україножер, літературний критик В. Бєлінський.

До 1894-го року виходило в Харкові 17 періодичних видань, при чому перші з них були тематично українські, а згодом згодом почали появлятися офіційні урядові російські видання, як «Харківские Губернские Ведомости» (1838-1916), протоколи засідань різних університетських комісій і т. п. Перші неофіційні російські видання стали появлятися в Харкові далеко пізніше, після валуєвського указу. Перша налівофіційна політично-літературна газета «Харков» виходила від 1 листопада 1877 до 7-го листопада 1880-го року. Перший журнал «Мир» виходив у рр. 1881-82. (Вийшло тільки 6 чисел).

В деяких видавництвах можна замовляти також ще не репродуковані наші видання, подаючи тільки вихідні їх дані. Репродукування однієї сторінки в Університеті Мікрофільм Інст. Анн Арбор коштує від 3.5 до 4.5 цента, залежно від розміру сторінки. ІДЦ приймає замовлення не менше як на \$5, при чому одна мікрокартка коштує приблизно 50 центів і містить 50-60 сторінок друку.

З наведених вище видань, що появлялися в старому Харкові, і з пізніших, що появлялися в інших наукових центрах, заздала можливість їх репродукувати можна творити солідні українознавчі і слов'янознавчі бібліотечні дослідні центри. Адреси видавництв: International Documentation Centre AB, Hageby House, Tumba, Sweden.

University Microfilm, Inc., 313 N. First Street, Ann Arbor, Mich., U.S.A.

Читайте українські книжки і газети, бо часе читати веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Не спинав би їх прилучний полковник поганин...
Не плакала б Мати Божа в Криму за Україну.

Це правда, що Шевченко знав добре «історико-правду про якогонебудь одного магната», який тоді гнобив український нарід, що так зворідно підкреслює Кирилюк, але не меншою правдою є й те, що «Петрові собачі вали, гризли Україну». Правдою в цій Поемі є й те, що Шевченко використовував в ній легендару про образ Пречистої, яка опікувалася запорожцями і яка «в Іржавці в мурованій храмі й досі плаче за козаками».

Комуністичні критики мусять замовчувати такі місця в Шевченка, як оце, що ми його назвали на початку. Не можуть вони в своїх «наукових працях» писати правду і про те, як Шевченко ставився до гетьмана Мазепи.

Леонід Хінкулов у книжці «Тарас Шевченко і його сучасники» (Київ, 1962) на 68-й стор. обурюється проти «буржуазних націоналістів», які нібито пишуть, що «для Шевченка кріпачство, і взагалі соціальні проблеми, не мало значення, а бові він виключно болями національними» (ст. 68).

Хінкулов, згадуючи статтю проф. О. Лотоцького п.з. «Державницький світогляд Т. Шевченка», пише, що й автор заперечує, ніби Шевченко «ніколи не висував глибокої моменту соціального», бо в творах його завжди виразно виступає момент національно-державний» (ст. 69).

Щоб прихилити на брехні оцього совєтського науковця, наведемо уривок із статті О. Лотоцького:

Говорачи про фатальний для України догвор Богдана з Москвою, поет звертає увагу не на соціальну, а на політичну державну сторону лихого його насліддя. З другого боку не осуджує поет революційного кроку Мазепи, хоч його й не підтримує народний мас з причин соціальних. Шевченко не міг покінути «лабуть» некуди для його громадянської свідомості справа соціального повновладдя, проти якого своє за життя висловлював вогнисті протести; але як патріот-державник, він добре розумів, що хвороба соціальна можна лікувати органічно лише в умовах повної незалежної державності. (Повне видання творів Шевченка, том III, ст. 361; Шиняго, 1959, вид. М. Деліска).

Про громадське харчування в Україні

Подасмо із статті В. Задорожного й О. Романова в журналі «Комуніст України» за січень 1964 р. дослівний відпис, який кидає деяке світло на стан громадського харчування в Україні:

«Послугами й підприємствами громадського харчування користуються лише 16-18% населення республіки. У нас є близько 500 великих промислових підприємств, вищих і середніх спеціальних учбових закладів тощо, в яких зовсім немає їдалень. В республіці є ще багато радгоспів, у відділах яких немає їдалень, а з 7 тисяч колгоспів підприємств в громадського харчування є тільки в 300. За густотою сітки їдалень, чайних, кафе, ресторанів, закусочних Україна значно відстає від таких республік, як Грузія, Узбекистан та ін. А якщо порівняти розвиток громадського харчування у нас і в братній Чехо-Словаччині та Болгарії, то виявиться, що там на 1 000 чоловік населення припадає в 3-4 рази більше місць у їдальнях, кафе, ресторанах тощо. Особливо відстає розвиток громадського харчування на селі, де на 1 000 чоловік населення є тільки 7 місць в їдальнях».

Усправі організації виробництва підприємств для підприємств громадського харчування зроблені тільки перші кроки. Так, у 1962 році питома вага м'ясних півфабрикатів становила близько 30%, рибних — близько 8, а овочевих картоплі — 8,5% до загальних витрат цих продуктів. Ненабагато краще стоїть справа із виготовленням борщових та супових півфабрикатів з м'яса, картоплі, моркви. З них в їдальнях по-кило виготовляють лише близько 20% перших страв. Зазнаючи гальмувань, що справу консервної заводи і м'ясокомбінати, які систематично не виконують замовлень. Так, замість 47,7 млн. умовних банок заправлених консервів, які передбачено було випустити в 1962 році, заводи випустили лише 31,3 млн. банок».

Стаття закінчується висновками: «Працівники їдалень, кафе, ресторанів, буфетів під керівництвом місцевих партійних і радянських органів повинні використати всі можливості для якісного поїдання їжі громадського харчування з тим, щоб уже в найближчі роки воно стало більш масовим і доступним широкому колу трудящих».

А покіщо — додамо від себе — після 45-літнього москво-комуністичного експерименту воно справді зовсім недоступне масам трудящих в Україні.

Ів. Ов.

ЛАСТІВКО БІЛЯ ВІКНА...

Ластівко біля вікна,
Ластівко нашої хати,
Що тобі, ластівко, дати —
Крихітку хліба, пшона?
Ластівко, літа кінець,
Діток твоїх бідохаті,
Я научу їх писати:
Небо, Дніпро, горобець...
Ластівко, де не літаєш,
Мало налітати волю:
Ще народить та удасть:
В небо, Вітчизну і волю.
Так воно в сні і в сні,
Та воно є, щоб літати,
Сонечко рідне моє,
Ластівко нашої хати.

МИК. ВІНГРАНОВСЬКИЙ

**Річні Загальні Збори Відділу УННА
у Бостоні, Масс.**

ВИСОКЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:
від \$5,000 до \$10,000 у випадку смерті чи каліцтва
внаслідок акциденту вдома, в дорозі чи при праці, за
незвичайно дешеву оплату 85 центів до \$1.50 місячно!

